

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
19. marts 2014

Notat om eksisterende initiativer og indsatser i forhold til reproduktiv sundhed.

Inden for området 'reproduktiv sundhed' - der omhandler sundhed i forhold til seksualitet, graviditet og fødsel - eksisterer allerede en række indsatser og initiativer i Danmark. Disse beskrives nedenfor.

Initiativer på sundhedsområdet

Fertilitetsrådgivning på Rigshospitalet (satspuljen 2014)

I satspuljeaftalen for 2014 er satspuljepartierne enige om at støtte fertilitetsrådgivningen – Region Øresund, Rigshospitalet, København, med et tilskud på 0,5 mio. kr. i 2014. Klinikken varetager forebyggende samtaler i forhold til fertilitet samt en vurdering af et pars frugtbarhed.

Sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreomsorgen - 2013

Det indgår i Sundhedsstyrelsens nye anbefalinger for svangreomsorgen, at alle kvinder tilbydes en kort samtale om graviditet og fødsel med henblik på en vurdering af, om der er behov for en mere uddybende samtale om forløbet. Samtalerne gennemføres dels for at reducere traumesymptomer, depression og stress, dels for at rådgive om en eventuelt kommende graviditet og fødsel, således at forløbet bliver bedst muligt. Kommuner og regioner er på nuværende tidspunkt i færd med at implementere anbefalingerne, som blev offentliggjort i oktober 2013.

Forebyggende indsatser til fremme af seksuel sundhed og reproduktiv sundhed (satspuljen 2012-2015)

I satspuljeaftalen for 2012-2015 er der afsat 5,0 mio. kr. årligt til blandt andet informations- og rådgivningsaktiviteter målrettet unge mennesker og forebyggende tiltag i kommunerne. Midlerne udmøntes som ansøgningspuljer i regi af Sundhedsstyrelsen. Støtten er bevilget til:

- *Sexlinien*
Sexlinien er en informations- og rådgivningslinie til unge. Her kan unge få vejledning og information telefonisk, på hjemmesiden eller ved at bruge den tilknyttede chat. Der var i 2013 7.000 rådgivninger og 350.000, der havde besøgt Sexliniens hjemmeside for at få information.
- *Kampagne: Kun med kondom*
Sundhedsstyrelsen har i 2013 gennemført kampagnen 'Kun med kondom' i samarbejde med foreningen Sex og Samfund. Den del af kampagnen, som Sex og Samfund står for, er finansieret af satspuljen. Kampagnen henvender sig til unge i alderen 16-25 år og har fokus på at reducere forekomsten af seksygdomme og øge brugen af kondom. Herved kan forekomsten af bl.a. klamydia undgås, hvilket kan have en effekt på unges fertilitet.

- *Kampagne: Uge Sex*
Kampagnen 'Uge Sex' gennemføres af foreningen Sex og Samfund og støttes af Sundhedsstyrelsen. Indsatsen har deltagelse af 280.000 elever i folkeskolen, og kampagnens fokus varierer fra år til år (tidligere emner har fx været 'køn' og 'familier'). Kampagneindsatsen bidrager til en generel prioritering af seksualundervisningen i folkeskolen.
- *Fagligt netværk for seksuel sundhed*
Fagligt netværk for seksuel sundhed er et netværk, der samler professionelle fra kommuner, forskningsinstitutioner og organisationer. Der er en række arbejdsgrupper, og afholdes faglige arrangementer. Hvert andet år afholdes en national konference om seksuel sundhed.
- *Kvalitetssikring af seksualundervisningen*
Der er ydet støtte til, at 4 kommuner kan implementere en model for kvalitetssikring af seksualundervisningen. Modellen er udarbejdet i samarbejde med Holstebro Kommune og implementeres i samarbejde med Sex og Samfund. Der er ydet støtte til 4 kommuner: Odder Kommune, Københavns Kommune, Odsherred Kommune og Silkeborg Kommune.

Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakker

Sundhedsstyrelsen har offentliggjort en række forebyggelsespakker, der kan bruges af kommunerne til at styrke deres forebyggende og sundhedsfremmende indsats.

En af forebyggelsespakkerne omhandler seksuel sundhed, og formålet med pakken er at understøtte kommunernes arbejde i forhold til at øge den seksuelle sundhed og trivsel blandt borgere, reducere forekomsten og spredningen af sexsygdomme, reducere antallet af uønskede graviditeter og reducere behovet for fertilitetsbehandling. Forebyggelsespakken om seksuel sundhed har derfor bl.a. fokus på en styrkelse og kvalificering af seksualundervisningen i folkeskolen, ligesom sundheds- og seksualundervisningen skal tilbydes fra 0.klasse, jf. Undervisningsministeriets faghæfte 21.

Sundhedsstyrelsen støtter aktuelt 4 kommuner i at implementere en model for opkvalificering af seksualundervisningen. Modellen er baseret på erfaringer fra Holstebro Kommune.

Pulje til sundhedsfremme og forebyggelse

I forbindelse med udmøntning af puljerne til sundhedsfremme og forebyggelse samt folkesundhed udmøntes midler inden for området seksuel sundhed og prævention, som kan søges af foreninger og organisationer på området. Der er i en årrække givet støtte til AIDS-fondet, Sex & Samfund, og Komiteen for Sundhedsoplysning.

På finansloven er herudover afsat 2,1 mio. kr. til organisationen Sex og Sundhed, hvis formål blandt andet er at bekæmpe hiv/aids, sexsygdomme og uønskede graviditeter, og at alle mennesker har lige adgang til hjælp til seksuel sundhed og seksuelle problemer.

Overvågningsprogram på Rigshospitalet vedr. unge mænds sædkvalitet

Formålet med den prospektive overvågning af mænds sæd har dels været at belyse sædkvaliteten blandt unge danske mænd fra normalbefolkningen, dels at bestemme, om der sker ændringer i niveauet over en årrække. Med dette formål for øje har sædkvaliteten været fulgt fra og med efteråret 1996, med undersøgelse af nye grupper af frivillige sessionsindkaldte mænd hvert år. Overvågningsprogrammet finansieres af Ministeriet for sundhed og forebyggelse.

Initiativer i forhold til miljø og sundhed

Miljøstyrelsen og Sundhedsstyrelsen samarbejder om en række projekter i forhold til at forebygge blandt andet inden for reproduktiv sundhed. Særligt i Styregruppen for Center for Hormonforstyrrende Stoffe – hvor Sundhedsstyrelsen deltager - drøftes spørgsmålet om fertilitet ofte.

Styregruppen for Center for Hormonforstyrrende Stoffe

Center for Hormonforstyrrende Stoffe blev oprettet i december 2008 på baggrund af en finanslovsaftale i foråret 2008. Centret blev i 2008 og 2009 finansieret af Miljøstyrelsen og finansieres for perioden 2010-2013 ved kemikalieaftalen. Center for Hormonforstyrrende Stoffe er et center uden mure med det formål at opbygge ny viden om hormonforstyrrende stoffer med særligt fokus på danske forhold, og som er målrettet myndighedernes forebyggende arbejde. Centret er bygget op som et konsortium mellem Afd. for Vækst og Reproduktion, Rigshospitalet, DTU, Fødevarerinstitutionen og Biologisk Institut, Syddansk Universitet. I styregruppen, som Miljøstyrelsen er formand for, er de øvrige medlemmer repræsentanter for Arbejdstilsynet, Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen.

Den tværministerielle gruppe om miljø og sundhed

Gruppen følger op på regeringens handlingsplan "Miljø og sundhed hænger sammen" fra 2003 og består af Miljøstyrelsen (formand), Arbejdstilsynet, Erhvervs- og Byggestyrelsen, Fødevarestyrelsen og Sundhedsstyrelsen. I gruppen drøftes det, hvilke miljøfaktorer der er særligt brug for at sætte ind over for af hensyn til sundheden. Og det vurderes, hvor der er særligt brug for samarbejde samt udveksling af viden og afstemning mellem styrelserne i udmeldinger til offentligheden. Endvidere er gruppen fx blevet hørt om prioriteringer i WHO's Europa-regionens forløbne arbejde med miljø og sundhed, hvor Sundhedsstyrelsen er National Focal Point for sundhedsaspekterne.

Tværministeriel gruppe om risikohåndtering af kemiske forureninger

Gruppen blev etableret i 2012 for at koordinere arbejdet i hhv. Fødevarestyrelsen, Miljøstyrelsen og Sundhedsstyrelsen med henblik på at skabe overblik over kemiske stoffer, der giver anledning til bekymring om sundhedsskadelige effekter under danske forhold samt at se på eksponeringskilder og indsatsmuligheder. Gruppen skal sørge for, at der er en koordineret indsats af risikohåndteringen af eksponeringen for kemiske stoffer. Gruppens arbejde supplerer arbejdet i ovenstående tværministerielle arbejdsgruppe for miljøfaktorer og sundhed. Fødevarestyrelsen er formand, og øvrige deltagere er Miljøstyrelsen og Sundhedsstyrelsen.

Myndighedsnetværk om hormonforstyrrende stoffer

Myndighedsnetværket om hormonforstyrrende stoffer er oprettet i 2007 efter ønske fra den tværministerielle gruppe om miljø og sundhed. Netværket består af Miljøstyrelsen (formand), Sundhedsstyrelsen, Arbejdstilsynet, Fødevarestyrelsen, Mini-

steriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Styrelsen for Forskning og Innovation. Erhvervs- og Byggestyrelsen orienteres, når det er relevant. Formålet med netværket er at informere om relevante aktiviteter i de enkelte ministerier og styrelser i relation til hormonforstyrrende stoffer og fremlægge ny viden, så der kan foretages en samlet indsats på området.